

APPLIED CULTURAL STUDIES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-39>

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕБ-ДИЗАЙНУ КРІЗЬ ПРИЗМУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Бедрина Н. С.

кандидат культурології,

старший викладач кафедри аудіовізуального мистецтва

Харківської державної академії дизайну і мистецтв

м. Харків, Україна

Актуальність дослідження веб-дизайну крізь призму культурологічної оптики зумовлена тим, що дизайн інтерфейсів сформувався у сучасності як практична дисципліна, але наразі вимагає теоретичного вивчення. Культурологічний підхід нині набуває статусу загальнонаукової методології, завдяки його інтегративним можливостям. Пошуки сучасних культурологів в сфері Інтернет-культури закономірно актуалізують інтерес до веб-дизайну, як її художнього прояву.

Наразі у вітчизняній науковій традиції дослідження веб-дизайну лише починаються: його вивченням займаються Д. Бородаєв [1], Т. Курінная [3], М. Опалєв, О. Вакуленко [5], В. Парненко [6]. Культура виробництва інформаційних технологій і веб-дизайну є цікавим і ще не вирішеним культурологічним питанням.

Комплексність методологічних принципів культурологічного розгляду веб-дизайну зумовила використання відповідних загальногуманітарних і спеціальних підходів і методів, що уможливило дослідити феномен веб-дизайну в Інтернет-культурі інтегрально і різноманітно.

Системний підхід дозволяє комплексно вивчати веб-дизайн, як цілісну систему, тобто як категорію не тільки матеріальної й технологічної, але й художньої культури. Також у рамках системного підходу ми можемо розглядати веб-інтерфейси як складову більш широкої системи – Інтернет-культури, або досліджувати на мікрорівні – дизайн-системи у рамках самого веб-дизайну.

Історичний метод допомагає виокремити основні періоди становлення й еволюції веб-дизайну й простежити основні тенденції його

розвитку. Незважаючи на недовгу історію, починаючи з виникнення веб-дизайну у 1990 році, ми можемо нарахувати 7 якісно різних періодів. Кожні 4-6 років змінюються технологічні можливості, й, як наслідок, аудіовізуальні й власне дизайнерські рішення.

Мистецтвознавчий аналіз – один з найперспективніших напрямів вивчення веб-дизайну. Він уможливує дослідження основних форм і засобів візуальної виразності веб-інтерфейсів: композиція (сітка), колір, типографіка, симетрія (асиметрія), контраст, анімація. Також такий аналіз дає змогу оцінювати естетику оформлення сайтів і додатків. У рамках мистецтвознавчого підходу працюють Д. Бородаєв [1], М. Опалєв та О. Вакулєнко [5].

Евристичний підхід до викладання веб-дизайну пропонує використовувати Т. Курінная: «Принципи та методи евристики можуть застосовуватися і в процесі формування у дизайнерів творчих умінь у процесі вирішення проблемних завдань, а також в пошукових ситуаціях. При вирішенні таких завдань відбувається взаємодія аналітичного та інтуїтивного мислення: інтуїція допомагає висунути гіпотезу рішення задачі, а перевірка правильності гіпотези виступає результатом аналітичного мислення» [3, с. 255].

Семантичний підхід дозволяє розглянути веб-дизайн як мову Інтернет-культури. Цей підхід до дослідження веб-дизайну використовує Є. Ляшенко, вона виділяє наступні елементи семантики сайту: кольорова гамма, її значення; колір як вид мови; наявність імітацій, текстур, фактур; іконічні знаки, стилізації, візуальні ефекти [4, с. 13]. Також можемо говорити про доцільність використання семантико-семіотичного підходу.

Семіотичний підхід до дослідження дизайну інтерфейсів допомагає виділити характеристики інтернет-культури як семіосфери, сучасні варіативні схеми комунікацій в інтернет-культурі, проєктувальні властивості веб-дизайну: креативність, вплив на сприйняття користувача, мотивація до певної діяльності, інтеграція функцій у систему Інтернет-культури [4, с. 7-8]. Крім того, семіотичний підхід можна застосовувати для виявлення символів у творчості веб-дизайнерів, як авторів Інтернет-культури.

Використання *феноменологічного підходу* уможливує розгляд веб-інтерфейсів як феномену багатоманітної Інтернет-культури, визначення змістового наповнення веб-дизайну [2, с. 6]. Сприяє цей підхід і виявленню специфічних веб-феноменів: графічних символів веб-дизайну, які спроможні визначити сценарій поведінки користувачів;

електронного фольклору, що використовує стандартні механізми передачі власних культурних цінностей [4, с. 18-19].

Аксіологічний підхід актуальний для оцінки якостей, властивостей, художньої цінності, змістового і ціннісного статусу продуктів сучасного веб-дизайну. Аксіологічному осмисленню може підлягати вплив Інтернет-культури загалом і веб-дизайну в особливості на формування матеріальних і духовних цінностей особистості.

Герменевтичний метод у дослідженні дизайну інтерфейсів теж може дати цікаві дослідницькі результати – адже текстова складова є невід’ємною частиною веб-дизайну. Інтерпретація й розуміння текстів важливі насамперед для авторів веб-дизайну, оскільки від текстового (контентного) наповнення безпосередньо залежить сприйняття.

З точки зору *інформаційного підходу* є можливість розглянути веб-дизайн як інформаційну систему з одного боку, з іншого – як частину інформаційного процесу. Значений підхід має великий евристичний потенціал щодо дослідження специфіки інформаційних потоків (ресурсів і продуктів веб-дизайну) та інформаційних потреб цільової аудиторії.

Ігровий підхід доречний для вивчення феномену використання сучасних можливостей сайтів-конструкторів, шаблонів, макетів – тобто творцем інтернет-культури може стати у формі гри будь-який користувач, навіть не маючи спеціальних навичок.

Кожний з названих методів і підходів виконує свою специфічну роль, а їх поєднання забезпечує повне культурологічне вивчення веб-дизайну як складової сучасної Інтернет-культури.

Таким чином, комплексність культурологічного підходу до вивчення веб-дизайну зумовлює використання різноманітних підходів і методів: системного, історичного, мистецтвознавчого, семантичного, семіотичного, феноменологічного, аксіологічного, герменевтичного, інформаційного, ігрового.

Перспективами подальших досліджень можуть стати дослідження методологічних можливостей психологічного, гендерного, комунікаційного та інших підходів до вивчення веб-дизайну як частини Інтернет-культури.

Література:

1. Бородаев Д. В. Веб-сайт как объект графического дизайна: монография. Харьков : Септима ЛТД, 2006. 288 с.
2. Кузнецова Н. С. Веб-дизайн как инструмент моделирования виртуального пространства современной культуры : автореф. дис. ... канд. культурологии : 24.00.01. Саранск, 2010. 17 с.

3. Курінная Т. П. Теоретико-методологічні підходи до навчання веб-дизайну. *Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 25 (2-2018). Ч. 1. С. 254–260.*
4. Ляшенко Е. С. Семантика веб-дизайна інтернет-культури (на прикладі російського інтернету) : автореф. дис. ... канд. культурології : 24.00.01. Чита, 2013. 23 с.
5. Опалев М., Вакуленко О. Закономірності формування сучасного тренду веб-дизайну – «плаский» дизайн. *Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів, 2016. Вип. 30. С. 215–225.*
6. Парненко В. С. Веб-дизайн як фундамент сучасного віртуального середовища. *Праці Одеського політехнічного університету. Одеса, 2013. Вип. 2 (41). С. 247–251.*